

društev ukiniti in izpreminjati, ako ista ne nasprotujejo obstoječim zakonom in smer- niam načrtanim od delegacije. V spornih slučajih odloča širši svet, o čemer obvesti društvo.

h) Predlogi, o katerih naj sklepa delega- cija na letnih pokrajinskih skupščinah in ki naj bi bili obvezni za vse članstvo ali ki v živo zadevajo učiteljski stan, naj se predlože — predvsem važni predlogi — vsaj 3 mesece pred pokrajinsko skupščino v razpravo učiteljskim društvom, da ima vse članstvo pri- liko dati delegatom striktna navodila glede glasovanja pri delegacijskem zborovanju.

i) Važni predlogi naj se po možnosti pri delegacijskem zborovanju izglasujejo po- imensko.

j) Izvajanja delegatov naj se smatrajo kot izraz volje dotičnega učiteljskega dru- štva, ki ga zastopajo, ne pa kot osebno mne- nje delegatov.

SKLEPI Z OZIROM NA PREDLOGE OD- SEKA ZA »UČITELJSKO GOSPODARSKO POSLOVALNICO«.

Skupščina predlaga, da naj bodo od 5 članov upravnega sveta vsaj 3 v Mariboru, da bodo sklepni, eden naj bo iz Ljubljane, eden pa kjerkoli. Od 5 članov nadzorstva naj bosta dva v Mariboru, ostali pa drugod.

V katero Zvezo se bo včlanila naša za- druga, se naj razpravlja pri občnem zboru.

Članstvo še ni dovolj poučeno o naši za- drugi, zato naj se raztolmači pomen in na- men te naše zadruge. Razen tega bo izdana v pojasnilo še posebna okrožnica, ki jo bo prejel vsak upravitelj.

Apeliramo na vse predsednike džiroma na vsa društva, da se obremene pri zadru- gi vse člane, kar se naj izplača s članarino. Plačalo se bo poverjenstvu, poverjenstvo pa zadruzi.

Odsek odobrava ustanovitev zadrug in jo priporoča vsemu članstvu.

(Konec prihodnjic.)

Splošne vesti.

— Kaj piše beograjska »Politika« o re- soluciji beograjskega poverjenstva in o pri- pravah za glavno skupščino UJU v Zagrebu? V beograjski »Politiki« se je razvila živahna debata glede priprav za skupščino UJU v Zagrebu. List je objavil resolucijo beograjskega poverjenstva in tudi resolucijo ljub- ljanskega poverjenstva. Poleg tega je »Po- litika« priobčila oster članek proti ukrepu nove uprave beograjskega poverjenstva, ki je sklenila ukiniti učiteljski konvikt v Učit. domu in hoče prezidati poslopje za stanova- nja. Dva dolga članka proti resoluciji beo- grajskega poverjenstva priobčuje v »Politi- ki« bivši predsednik UJU ter bivši urednik Narodne Prosvete tov. Milutin Stanković. Med drugim pravi sledeče: »Ako se vsa za- dekla premotri s tega stališča se pride do za- ključka: da ima resolucija beograjske sek- cije UJU plemenski in pokrajinski značaj, da hoče razcepiti že ujedinjeno učiteljstvo in da je nasprotna intencijam prvega kongresa UJU.« — »Ako se osvoji princip, da bo vsa- ka sekcija v glavni upravi zastopana soraz- merno po številni moči članstva, tedaj bo logično beograjska sekcija imela stalno ve- čino v tej upravi.« — »Z drugo besedo: beo- grajsko poverjenstvo bi izbralo stalno ve- čino uprave, a vsa ostala poverjenstva sku- paj — manjšino glavne uprave Udruženja. Na podlagi tega bi bila centralna uprava UJU stalno v rokah beograjskega poverje- ništva, niti ne celotnega poverjenstva, tem- več onega dela tega poverjenstva, ki ima trenutno večino v tem poverjenstvu.« — Ka- kor je razvidno iz vseh predpriprav, se obeta zopet letos burno zasedanje glavne skupš- cine UJU v Zagrebu, ki ima lahko daleko- sežne posledice za naše Udruženje.

— Legitimacije za glavno skupščino UJU v Zagrebu dne 16., 17. in 18. t. m. bo izročil strokovni tajnik članom ožjega sosveta pred- sednikom in vsem ostalim delegatom na

skupščini, ker jih šele tamkaj prejme. To- liko v pojasnilo, da ne bo reklamacij. — Predsednike društev in delegate za glavno skupščino opozarjamo, da se zanesljivo ude- leže skupščine. — Vsa navodila in spored imajo delegati v zadnji številki Učiteljskega tovariša.

— Prihodnja številka Učiteljskega tova- riša izide po glavni skupščini UJU v Za- grebu in III. samoizobraževalnem tečaju, t. j. po 25. avgustu. S septembrom izide zopet redno tedensko.

— Uprava Učit. tovariša naznanja, da bo odslej zaračunala po inseratnih tarifih vse notice objavljene med dnevnimi vestmi, ka- kor poroke, zaroke, zasebne prijateljske se- stanke, vabila, reklamne in vse druge no- tice, od katerih mora plačati uprava davek. Najcenejše objavljane takih notic je med malimi oglasi.

— Raznih poročil o praznovanju oblet- nic mature se je nabralo toliko, da jih mora uredništvo odložiti, ker preveč obremenju- jejo list.

— G. Ronge, ravnatelj dunajskih »Schü- lerherberge«, »kučegazda« naših ekskurzijo- nistov na Dunaj, je preživel s svojo rodino del svojih počitnic v Jugoslaviji. V družbi tov. Vranca iz Maribora je bil gost kolonije PRK iz Osijeka v Cavtatu pri Dubrovniku, zadnjih 14 dni pa je bival v Rogaški Slatini. Tovariši, ki so bili na Dunaju, so priljublje- nemu in vedno veselemu Dunajčanu šli v vsa- kem oziru na roko. G. ravnatelj, ki je bil do sedaj stalni počitniški gost Italije, se je la- skavo izražal o lepota našega Jadrana in naše Slovenije. Vse znanke in znanke po- zdravlja in jim kliče: na svidenje zopet na Dunaju!

— Ljutomer — odklikovanje. V nedeljo dne 21. julija je bil odklikovan z redom Sv. Save V. vrste g. Franc Zacherl, učitelj v p. in hišni posistnik. Sreski poglavar g. dr. Trstenjak mu je v okrašen dvorani mestne občine izročil odklikovanje, opisal delovanje in zasluge ki si jih je stekel slavljencec v dobi svojega učiteljevanja pri Mali Nedelji, v Cezanjevcih in v Ljutomeru. Poleg šol- skega dela se je slavljencec posebno odkliko- val na glasbenem polju. In da je Ljutomer danes glede petja in glasbe na tako visoki stopnji, je to zasluga tov. Zacherla. Še da- neš je duša tukajšnjega Glasbenega dru- štva in kapelnik mestne godbe. Z vso vneto- pa še deluje v mestnem občinskem odboru kot svetovalec, pri čitalnici kot vestni knjiž- ničar, pri Vrtnarski in sadjarski podružnici kot agilen predsednik in v raznih drugih korporacijah. Slovesnosti so prisostvovali zastopniki občinskega odbora, učiteljskega, cerkve in raznih društev. Čestitamo tovarišu Zacherlu z željo, da bi še mnogo, mnogo let nosil odklikovanje in deloval za kulturni raz- voj našega mesta v isto vneto kakor doslej.

— Šolski upravitelj v Št. Janžu na Vinski gori naznanja, da je v »Staležu šolstva in učiteljskega v Sloveniji« napačno navedeno: Št. Janž na Vinski gori (p. Meža ob Dravi, ž. p. Dravograd-Meža); pravilno je: Št. Janž na Vinski gori, p. Velenje, ž. p. Velenje (Stalež, str. 138.), kar naj tovariši upravitelji v Staležu popravijo.

— Knjiga »Naša meščanska šola«, ki jo je oblastni šolski odbor naročil kupiti vsem šolam, se naroča pri ravnateljstvu I. državne deške meščanske šole v Ljubljani.

— Poročil se je 24. t. m. v Ljubljani tov. Kenič Andrej, šolski upravitelj na Ucu z gđe. Gorup Ivo, poštno uradnico na Rakeku. Čestitamo!

— Naša meščanska šola. Uredili: Peč- jak, Korenc, Selškar. Dalo Društvo me- ščanskošolskega učiteljskega v Ljubljani — 1929. — Naroča se pri ravnateljstvu I. deške meščanske šole v Ljubljani. — Ob prazni desetletnice ustanovitve meščanskih šol je bila izdana ta knjiga, ki nam nudi jasno sliko razvoja meščanskih šol, po preobratu v Sloveniji, Hrvatski in Dalmaciji. Ne samo to, marveč v knjigi najdemo tudi precej člankov o vzgoji in pouku na meščanskih šol- lah, statistiko absolventov v ljubljanski ob- lasti in tudi navodila, kam lahko gredo ab-

„Mi se mnogo izprehajamo,“

pravi mlada gospa Mica. „Časa imamo dosti, pa tudi gospo- dinjstvo me preveč ne utruja, ker pe- remo tako, da vza- memo RADION, ki pere sam.“

Varuje perilo!

solventi meščanskih šol. Knjiga, po vsebini zelo bogata in dobra ne sme manjkati v nobeni šolski knjižnici, zato jo je tudi ob- lastni šolski odbor naročil kupiti vsem šolam.

— Nov ročni zemljevid Jugoslavije. V založbi Učit. doma v Mariboru je izšel nov ročni zemljevid naše države. Izdelal ga je znani kartograf tov. Slavoj Dimnik po po- datkih prof. Baša, ki jih je zbral po najno- vejših strokovnjaško ugotovljenih rezultatih o naši kraljevini. To je toliko več vredno pri pouku, ker so vsi dosedanja ročni zemljevidi bili izdelani precej površno ter so imeli vse polno napak. Sicer pa že ime prof. Baša, ki je znan kot marljiv in temeljit strokovnjak v zemljepisju jamči dovolj, da je zemljevid prvovrsten. Dobiti ga je pri vseh knjigarnah in seveda tudi pri Uč. domu v Mariboru. Cena mu je 6 Din.

— Cena vsem ročnim zemljevidom zni- žana od 8 na 6 Din. Znano založništvo ro- čnih zemljevidov, Učit. dom v Mariboru, je znižalo z novim šol. letom cene za 25% tako,

da stanejo v podrobni prodaji mesto 8 le 6 Din. S tem je omogočilo nabavo tudi rev- nejšim učencem in vsled tega olajšalo pouk v tem predmetu. Zakaj brez ročnih zemlje- vidov kulturnih skupin je uspešen zemlje- pisni pouk prav tako nemogoč, kakor pouk v čitanju brez čitanke. Do sedaj so izšli v imenovanem založništvu sledeči ročni zem- ljevidi: Pohorje-Kozjak, Slov. gorice-Ptujsko polje, Prekmurje-Medjimurje, Celjska kotli- na-Posavje, Slovenija, Jugoslavija. Ravno tam se pa tudi lahko naroči ročni zemljevid Kam- niške planine, katerega je izdal UD v Ljub- ljani. Seveda se vsi ti zemljevidi lahko na- roče potom novoustanovljene Učit. gosp. po- slovalnice.

Zitnih kav je več vrst, ŽIKA je pa samo ena. Zaradi njenih velikih vrednosti za zdravje ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu je paziti zato na ime »ŽIKA«.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Kar se tiče Učiteljske gospodarske poslovalnice naslovite vse dopise na U.G.P. v Mariboru in ne na poverjenišstvo!

LISTEK.

Mladinski list.*

Poleg rednih publikacij bi hotela letos Mladinska Matica doseči nekaj, česar naša mladinska knjižna produkcija doslej ni zmo- gla. To je mladinski list, ki bi šel v slednjo slovensko vas, takorekoč v slednjo našo hišo.

Rekli boste: saj smo imeli in imamo mladinskih listov, čemu je treba novih? Da, imamo jih, a kako daleč sega njih moč? Osnovne šole same imajo v Sloveniji nad 130.000 šolodolžnih otrok. Kaj pomeni mla- dinski list, kakor n. pr. »Zvonček« z ozirom na to število, če je izhajal v 2500 izvodih?

Morda ugovarjate, češ, ako ni več na- ročnikov za tak list, je to znamenje, da ne obstoji zanj nikaka potreba. Dejstvo pa je, da imamo krizo knjige. Knjiga je postala tako draga po vojni, sredstva za preživljanje tako tesna, da se je število kupovalcev knjig silno skrčilo. S tem so se na široko odprla vrata analfabetizmu v široke plasti naroda, s tem se uničila možnost vzgojnega vpliva- nja potom plemenitega čtiva med mladino,

* To poročilo se je imelo podati pri le- tošnji delegaciji, a je odpadlo radi časa.

s tem se je preprečila najlepša zabava, ki jo daje knjiga človeku. Z drugo besedo: oško- dovala se je ljudska kultura v širokih masah, na katero smo bili Slovenci vedno najbolj in upravičeno ponosni.

Odbor Mladinske Matice je imel vse to pred očmi iz prvega začetka, ko je pričel svoje pionirsko delo za mladino. Dvoje ga je vodilo pri zasnovi Mladinske Matice: naj bi se nabavila mladini res dobra knjiga in naj bi bila poceni.

Dobro knjigo je mogoče dobiti, če se plača delavcu književniku vsaj toliko, kol- kor je treba, da ima v svojem dnevnem boju za obstanek prostega časa za zamišljanje in izvršitev umetniškega dela. Kdor je pred Mladinsko Matico odločal o usodi mla- dinske književnosti pri nas, ni imel smisla za to. Ceneno knjigo pa je mogoče doseči s tako- zvano industrializacijo, če se torej čim bolj znižajo proizvodni stroški. To je izvedljivo s tiskanjem velikega števila izvodov.

Rešitev tega poslednjega vprašanja je ležala za publikacije Mladinske Matice v ro- kah organiziranega učiteljskega. Če bo to raz- umelo krizo slovenske mladinske knjige, če bo razumelo vso škodo te krize za ljudsko kul- turo — tako je sklepal odbor Mladinske Ma- tice — bo mogoče od pomoči velikemu zlu.

Lahko rečem, da je bila večina učitelj- stva že ob rojstvu Mladinske Matice popol- noma v svesti si, za kaj gre. Učiteljstvo je šlo na delo, doseglo velike uspehe in položilo

temelj važni kulturni ustanovi. Veličina uspeha se je pokazala posebno v drugem letu, ko je odbor mogel začeti resno razmiš- ljati o rednem izdajanju mladinskega lista, lista, ki bi šel vsak mesec v 20.000 do 25.000 izvodih med slovensko mladino. Moč učitelj- skega podrobnega dela je dala odboru Mla- dinske Matice pogum, da se je lotil novega, važnega vprašanja.

Naša stanovska organizacija je izdajala »Zvonček«. Dasi je bil list po izboljšanjem gospodarstvu v organizaciji aktiven, vendar je bil njegov efekt malenkosten, če pomisli- mo na njegovo nizko naklado. Z nizko na- klado tudi ni imel sredstev za svoje pove- čanje in izboljšanje.

Lanska delegacija v Celju je nadaljno usodo »Zvončka« prepuстила Mladinski Ma- tici. Odbor je kmalu prišel do zaključka, da ž njim ni mogoče dalje. Sklenil je, da od- kloni vsakršno njegovo samiranje. Pač pa je bil odbor pripravljen izdati neodvisno od »Zvončka« nov mladinski list, ki bi bil tako vsebinsko kot gmotno postavljen na nove temelje. Vodilni načeli sta isti kot pri publi- kacijah Mladinske Matice: ceno in dobro, zdravo čtivo.

Najbolje bi bilo, če bi izdajali list tako, da bi prišla vsaka številka po 1 Din. Za en dinar bi mogli nuditi mladini 1½ tiskovne pole gradiva — isto kot doslej »Zvonček« — ako bi dosegli 25 tisoč naročnikov. Če pomislimo, da je stala »Zvončkova« mesečna

številka trikrat toliko, vidimo ogromno ugodnost visoke naklade. Vsekakor je 25 ti- soč naročnikov številka, ki je dosegljiva le s požrtvovalnim trudom učiteljskega in z do- bro kvaliteto lista.

Rezultati dela za Mladinsko Matico da- jejo upanje, da je mogoče obratiti tako visoko število naročnikov, kakor je potrebno za ustanovitev mladinskega lista. S ceno me- sečne številke en dinar bi napravili list pristopen tudi najsiromašnejšim, ki si danes niti časnika ne morejo kupiti za 1 Din. Ako pomislimo, da bi se ta dinar pobiral vsak mesec sproti, je jasno, da bi bilo zbiranje uspešnejše kot za publikacije Mladinske Ma- tice poleg tega bi pa izključevali s pravo- časno ugotovitvijo mesečne naklade vsakršni večji tiziko. Kot prav poseben uspeh je tre- ba navajati tekom dveletnega obstoja Mla- dinske Matice, da je bil denar za letne pu- blikacije zbran skoro popolnoma že pred pričetkom tiskanja knjig. To pomenja solid- nost, realnost ustanove.

Gotovo je, da je ustanovitev, realizacija in razvoj mladinskega lista mogoča le pod pogojem, da je cena najnižja. S ceno enega dinarja je še najverjetneje, da se doseže po- trebno število naročnikov. Če pa doseže mo- to, bo mogoče že v dobljenem času list se dvigniti in razviti. Pri Mladinski Matici se je takoj pokazalo, da so mogoče lepe raz- vojne možnosti ako je ustanova le fundira- na, ako se ji le zagotovi obstoj.